

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem sementišču (Knabenseminar). — Delničniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naknade.

Posebne liste prodaja knjižar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo; Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Posilne delavnice.

Po letu, kedar solnce močno pripeka, o tacihi dneh ima kmet skoraj največ dela. In to se godi po večjem vse na solnce. Tu se ve, da trpi kmet veliko vročino in senca bi mu včasih nič ne prišla neprav. Toda on, naš kmet, že ni za v senco, kajti prav o tacihi dneh so pri njem dela silna; če jih ne opravi, ima škodo, katere mu nihče ne povrne. On toraj dela.

Ali kaj vidi, posebno, kedar pelje, recimo, seno domov po kaki večji cesti? Skoraj pod vsacim drugim drevesom, ki daje kaj sence, leži vam človek, mestno suknjo pa kako butaro kraj sebe, ter se veseli njegove sence. To so vam pa ljudje, ki so več manj v resnici doma s kmetov pa so bili prišli v mesto, v fužine i. t. n. Tam so kedaj, dokler se je njih obrt, katere so se naučili, dobro obnesla, bili svoj kruh imeli, ali ko je to prenehalo ali pa so se tacega kruha preobjeli, pognali so se po svetu, češ, da jih naj redi, čemu pa jih sicer nosi?

To so pravi pravecati potepuhi — taki, ki jih dobi kmet v obilem številu pred oči, se ve, da na svoje obžalovanje. Prihaja mu drug za drugim k hiši, kedar se bliža poludne ali pa večer, ter ga prosi ali včasih že terja denarja, živeža ali prenočišča. Pri hišah, ki stojé bolj na samem ali kjer je le kaka ženska doma, se celo grozé, če ne dobodo, kar želijo.

Njih druga vrsta pa je tacihi, ki živé doma po vaseh, pri mestih in še bolj v mestih brez dela, brez zaslužka, brez poštenja. Nihče ne ve, pa sluti, kaj jih živi, — tatvina. Taka se jim včasih dokáže, pa kaj pomaga? Kmet si jih ne upa tožiti, ali če jih toži, tedaj pridejo v zapor, se ve, da na stroške države, tedaj tudi kmeta in kaj je potem? Huje, kakor prej. Sedaj še ubogi kmet po noči, ko mu je toliko treba počitka, ne spi več brez straha, kajti čisto lahko, da mu tak človek požene rdečega petelina na streho, češ, da mu je bil krivico storil. Ne yemo, pa je menda že samo naključje, da teh ljudi čedalje več postaja, čem bolj so liberalne po-

stave po cesarstvu živéle. Pred kakimi 20 leti videl si le sem ter tje kacega „burša“ na poti, iskat si dela, toda tak ni hodil nikomur v nadlego. Kmetica, katero je za požirek mleka poprosil, dala mu ga je rada in še po vrh kos kruha; mojster pa, pri katerem je po delu vprašal, dal mu je dela ali če tega ni imel, par krajcarjev na pot. In s „vergelt's Gott“ je mirno si ubral daljo pot pod noge. Sedaj teh ni več, pač pa srečava na nekaterih cestah človek ljudi, katerim bi se najraje izognil, ko bi se dalo.

Zoper ljudi te vrste človek posebno kmetje na samem, blizu velike ceste niso dosegmal nikjer imeli varstva. Da ima država varstvo za to, da se ji odrajtuje davek o pravem času, za to nam ne manjka postav.

In to je prav, nismo nikakor zoper nje. Ali da se ni skrbelo bolj za varnost imetja poštenjakov, to nas boli, posebno od tiste stranke, ki sebi vedno in na vsa usta pripisuje — rešnjo moč cesarstva. Za dosta dolgo je bila imela krmilo vlade v rokah. Pa ne, da bi bila to storila. Kar je ta stranka glede tega ukrenila, s tem je stoprvo razvezala potepuhom roke in noge. Ne yemo, kako človekoljubje jo je na to speljalo, resnica pa — ona jo čuti že sama — je, da je z njim — zavezila v blato. Naš kmet pogodi jo v tem bolje. Če mu hodi živina v spašo, ne podere ograje, še le vtrdi jo, in potlej gleda, kje in doklej ji pusti pašo. Za nepoboljšljivo živinče ima pa še kljuko k redu.

Drugače naše liberalne vlade. Naj bi si revni ljudje našli kruha, za to so jim dovolile iti križem sveta. To ni bilo še krivo, dobro pa bi v tem vse-kako bilo, ko bi bile to le do neke, gotove meje dopustile. Krivo pa je — Bog jim odpusti! — bilo to, da one niso bile boljše „kljuke“ oskrbele za ljudi, ki po svetu niso toliko dela, kolikor le jela iskali. Kar se je z njimi dosegmal smelo storiti, bilo je to, da so jih na drage stroške občin pošiljali domov; to pa, kolikorkrat se jim je bilo zljubilo iti z doma.

Vsak človek je lahko ugenil, da tacihi ljudem pride le še posilna delavnica prav. Samo liberalni

možje na krmilu vlade niso bili, samega človeko-
ljubja, ali ka-li, tega umeli. Kar se je gledé tega
pisalo ali govorilo, to jim je bilo le bob v steno.
(Konec prih.)

Slovenščina pri c. kr. poštnih uradih.

„Vsi narodi v državi, (tedaj tudi slovenski
narod), so jednakopravni, enakopravnost vseh de-
želskih jezikov, (tedaj tudi slovenskega) v šoli, uradu
in javnem življenju se od države priznava“; tako
govori postava od presvitlega cesarja samega po-
trjena. Vlada tedaj bi morala po tej postavi ravno-
pravnosti skrbeti za to, da se v krajih, kjer Slo-
vencei prebivajo, slovenski jezik spoštuje, kakor
nemški v nemških krajih. Ako imamo Slovenci
v šolah slovenščino uvedeno kot podučni jezik, ako
nam uradujejo uradniki slovenski, ako zamoremo
na pošti, na železnicah, v brzojavnem uradu rabiti
slovenščino, tedaj smo toliko dosegli, da zamoremo
narodno živeti, da narodno ne umiramo. Pa zve-
činoma ostajajo postave, zastran naših narodnih prav-
vic v 19. členu osnovne državne postave od 12.
decembra 1867 zagotovljenih na papirju.

Ako tedaj vlada nič ne stori ter vedno čaka,
dokler se kdo ne oglasi s pritožbo, tedaj je naša in
naših slovenskih poslancev sveta dolžnost, da od-
ločno zahtevamo popolno izvršitev § 19. osn. drž.
postave in nespametni bi bili, ako bi si pustili to-
liko časa od presvitlega cesarja dane pravice kra-
titi. O pravem času tedaj se ganimo! V tem nam
je uzor naš neustrašeni g. Božidar Raič, ki je pri
vsaki priliki naš zagovornik in posredovalec. On
se je bil namreč meseca marca obrnil do visokega
ministerstva s prošnjo, naj se izdajajo pri vseh poš-
tnih uradih na Slovenskem izročnice in sprejemnice
slovensko-nemške. Pretekli mesec dobil je nasled-
nji velevažni odlok, kateri velja za vse poštno
urade na slov. Štajerju: „Vsled visokega minister-
skega odloka od 27. aprila t. l. št. 13629 ukazalo
se je vsem poštnim uradom po Spodnjem Štajerju,
da morajo o poštnih pošiljkatvah (pisma, blago, de-
narna pisma nakaznice), katere se s slovenskim na-
slovom na pošti oddajajo ali ondi prihajajo izdajati
izročnice in sprejemnice (Auf- und Abgabsscheine)
slovensko-nemške in da ne bi dotični uradi čakali,
dokler stranka to zahteva.

O tem se Vam sporoča v imenu njegove ekscel-
lencije gospoda trgovinskega ministra ysled Vaše
pritožbe od 27. marca 1885, in se Vam ob enem
vračajo priloge.

V Gradci 2. maja 1885.

C. kr. dvorni svetovalec in poštni nadravnatelj
Glötz, l. r.“

S tem je tedaj določeno, da je dobil naš je-
zik tisto veljavo pri c. kr. poštnih uradih, katera
mu po vsej pravici gre. Narodnjaki na noge torej!
Zahtevajte na pošti vedno slovenske sprejemnice,
izročnice, nakaznice itd. in zgodilo se nam bo. Tr-
kajte in se vam bo odprlo!

Gospodu Bož. Raiču pa, ki nam je zopet ne-
kaj priboril, kličemo: Slava!

Gospodarske stvari.

Pravi čas porezovanju bučel.

Mnogo bučelarjev porezuje sem ter tje bučele,
ko je strd še tekoča in so celice še nepokrite. Stari
bučelarji pa rajši takrat porezujejo, ko so celice že
pokrite. Pravijo namreč, da je takrat še le strd
prav dozorjena, ker ima takrat še le pravo mno-
žino sladkorja in mravljične kislobe v sebi tako,
da se lahke ne spridi ali skisa. „l'r. L.“

Krma in mleko.

Več ko ktera krava molze, več vode in siro-
vine, toliko manj pa putrove maščobe ima mleko
njeno v sebi. Krave, ki so bile po zimi slabo krm-
ljene in so morda celo stradale tudi spomladi pri
dobri klaji in strežbi pičlo putra in sira dajejo.
Krompir s suho klajo daje mnogo mleka, vendar
pa je puter iz takega mleka manje dobrote in vred-
nosti. Pivove tropine dajejo mnogo mleka, pa sla-
bijo kravo. Sol, laneno seme, trava, otrobi, repna
meterica, s slamo pomešana, pomnožijo kravino mleč-
nost. Trikratna molža na dan daje več mleka nego
jednokratna ali dvakratna. Luk, bezeg, trenek, na
paši povžit daje mleku neprijeten grenak okus, ka-
lužnica, zafran mu daje žolto, vrbovnik (Wind),
muškatna hijacinta modro, brošč, jagodičje rudečo
barvo. „Pr. L.“

Kako mušice in komarje pokončati.

Navadni komarji prebivajo v močvirnatih vo-
dah in po tihih zarožinah, mušice pa v mlakah in
gnojnicah. Pa tudi kot ličinka in kot puža mora
komar vedno na vrh vode prihajati, da se od časa
do časa zraka navzame. Brž ko ji je zrak se odvezl,
tudi pogine. Da se pa to doseže, je le treba naj-
tenše plasti kake oljnate tekočine. Najboljši je
petrolej, katerega 1 liter zadostuje na 15 štirjaskih
metrov površine. Mlakuža in voda se z drogom
dobro pomeša in v času jedne ure je vsa ko-
marjeva zalega mrtva. Tako se je srenja Markols-
heim vse nadleže komarjev osvobodila. V 24 urah
je mestni urad v 300 mlakah petroleja vlitil dal in
to skozi celo poletje vsake tri nedelje ponavljati
ukazal. Tri leta pozneje je bil komar ali mušica
v ti srenji že redka prikazen. „Pr. L.“

Kako na pašnih strminah travo zasejati.

Kakor se na prekopi in na straneh pri grab-
nih lahko vidi, se take pašne strmine le težko
s travo zarastejo, ker dež vsako bilkico in kličo
sproti poplakuje. Da se take strmine s travo hitro
in zanesljivo zarastejo, priporoča se naslednje po-
stopanje. Vzame se semena v enakih delih od
angleške pahalke in tratne latovke seme se dobro
med seboj pomeša in potem v enakih delih z